

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 21. juli 2011
Kontor: Det Internationale
Kontor
Sagsbeh: Mette Johansen
Sagsnr.: 2011-304-0022
Dok.: 193481

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse

KOM(2011)275

Resumé

Forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse har til formål at etablere fælles minimumsregler med henblik på at skabe øget tillid til medlemsstaternes strafferetssystemer og dermed føre til et mere effektivt retligt samarbejde. Endvidere tager forslaget sigte på at fremme respekten for grundlæggende rettigheder og nedbringe hindringerne for borgernes frie bevægelighed. Forslaget vurderes ikke at være i strid med nærhedsprincippet. Da forslaget er omfattet af det retlige forbehold, har det hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger til forslaget. Danmark er positiv over for forslaget.

1. Baggrund

Det fremgår af det flerårige arbejdsprogram inden for retlige og indre anliggender (Stockholm-programmet), som medlemsstaterne vedtog i december 2009, at rettighederne for ofre for forbrydelser i straffesager skal styrkes.

Baggrunden herfor er, at EU har skabt et område, hvor borgerne har mulighed for frit at bevæge sig over medlemsstaternes grænser og for at bosætte sig, uddanne sig eller arbejde i en medlemsstat efter eget ønske. Denne frihed til fri bevægelighed har imidlertid bl.a. haft den konsekvens, at flere borgere bliver involveret i straffesager i en anden medlemsstat end deres egen.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Forslaget til direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse er en del af den offerpakke, som Kommissionen fremsatte den 18. maj 2011. Ud over direktivforslaget indeholder offerpakken et forslag til en forordning om gensidig anerkendelser af beskyttelsesforanstaltninger i civile sager.

Forslaget til direktiv har til formål at ændre og udvide bestemmelserne i Rådets rammeafgørelse af 15. marts 2001 (2001/220/RIA) om ofres stilling i forbindelse med straffesager.

Det danske retsforbehold

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V. Forslaget er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Lissabontraktaten, finder på den baggrund anvendelse.

Ifølge protokollens artikel 1 deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, og ifølge artikel 2 er ingen af de foranstaltninger, der er vedtaget i henhold til TEUF, tredje del, afsnit V, bindende for eller finder anvendelse i Danmark ("retsforbeholdet").

En eventuel gennemførelse af forslaget er således ikke bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

2. Indhold

Forslaget til direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse konkretiserer de forpligtelser, der allerede følger af Rådets rammeafgørelse af 15. marts 2001 (2001/220/RIA) om ofres stilling i forbindelse med straffesager. Direktivforslaget fastsætter herudover en række yderligere forpligtelser for medlemsstaterne i forhold til eksempelvis tolkning og oversættelse, underretning mv.

Direktivforslaget er fremsat under henvisning til Traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsmåde, særlig artikel 82, stk. 2.

2.1. Anvendelsesområde

Det fremgår af direktivforslaget, at det gælder for fysiske personer, som har lidt skade eller er påført følelsesmæssig lidelse eller økonomisk tab, som følge af en forbrydelse, og familiemedlemmer til en person, hvis død

er forvoldt ved en forbrydelse.

2.2. Ret til information og rådgivning

Ifølge forslaget skal ofre, når de kontakter en kompetent myndighed, have oplysninger om bl.a. hvordan de kan anmelde en forbrydelse, hvilke organisationer, de kan henvende sig til for at få støtte, samt hvilken form for støtte, de kan få. Endvidere skal ofrene have oplysninger om, hvordan de kan opnå beskyttelse, juridisk rådgivning og erstatning, ligesom de skal have oplysninger om eventuelle frister og om muligheden for at klage, hvis deres rettigheder tilsidesættes.

Ofre skal endvidere have ret til information om alle afgørelser, der afslutter den straffesag, som er blevet indledt efter anmeldelse fra offeret, ligesom de skal have ret til information, der sætter dem i stand til at forstå, hvor langt straffesagen er kommet, og information om hvor og hvornår, retssagen finder sted. Medlemsstaterne skal desuden sikre, at et offer har mulighed for at få meddelelse om løsladelsen af personer, der retsforfølges eller er dømt for forbrydelser, der vedrører det pågældende offer.

Efter direktivforslaget skal ofre og deres familiemedlemmer vederlagsfrit have adgang til hjælp i overensstemmelse med deres behov. Denne hjælp skal bl.a. indebære rådgivning om adgang til statslige offererstatningsordninger og information om offerets rolle i straffesager. Hjælpen skal endvidere indebære information om eller henvisning til specialister på området, psykologbistand og rådgivning om økonomiske og praktiske spørgsmål.

2.3. Ret til tolkebistand og oversættelse

Det fremgår af direktivforslaget, at ofre, der ikke forstår eller taler det sprog, der anvendes under en straffesag, skal have ret til vederlagsfri tolkning, når de udspørges hos de myndigheder, der forestår efterforskningen, og hos de retlige myndigheder. Ofre skal endvidere have ret til tolkning under alle retsmøder og forberedende retsmøder, de deltager i. Herudover skal ofre – efter anmodning – have ret til vederlagsfri tolkning i overensstemmelse med deres behov og rolle under sagen.

Endvidere skal ofre, der ikke forstår det sprog, der tales under en straffesag, have ret til vederlagsfri oversættelse af anmeldelsen, af afgørelser, der afslutter sagen, og af andre oplysninger, der er af afgørende betydning for offerets udøvelse af sine rettigheder under straffesagen.

Medlemsstaterne skal i den forbindelse sikre, at der findes en fremgangsmåde til at afgøre, om offeret har behov for oversættelse og tolkebi-

stand, og at ofre har ret til at prøve en afgørelse om, at der ikke er behov for tolkning. Offeret skal endvidere have mulighed for at klage over kvaliteten af tolkningen.

2.4. Ofres deltagelse i straffesager

Forslaget til direktiv indeholder en række bestemmelser om ofres deltagelse i straffesager. Det fremgår bl.a., at ofre skal have ret til at blive hørt under straffesagen, og at de skal kunne tilvejebringe beviser.

Direktivforslaget indeholder herudover en bestemmelse om, at ofre skal have ret til at få prøvet en afgørelse om ikke at rejse tiltale, og at de skal have tilstrækkelige informationer til at beslutte, om de skal anmode om prøvelse af en sådan afgørelse.

Ifølge forslaget skal medlemsstaterne opstille standarder, som skal sikre, at mægling og andre former for såkaldt ”genoprettende retfærdighed” kun anvendes, hvis det er i offerets interesse, og offeret frivilligt har samtykket heri. Inden offeret samtykker, skal den pågældende have fuldstændige og objektive oplysninger om processen og de mulige resultater heraf. Det er endvidere en forudsætning, at den mistænkte, den tiltalte eller lovovertræderen har påtaget sig ansvaret for sine handlinger.

Medlemsstaterne skal sikre, at ofre har adgang til retshjælp og til godtgørelse af udgifter i overensstemmelse med procedurerne i national ret. Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at offeret har krav på at få en afgørelse om erstatning fra lovovertræderen inden en rimelig frist, medmindre national ret indeholder bestemmelser om, at der skal ydes erstatning på anden vis.

For så vidt angår ofre, der har bopæl i en anden medlemsstat end den, hvor forbrydelsen har fundet sted, skal medlemsstaterne sikre, at der træffes de nødvendige foranstaltninger med henblik på at begrænse de vanskeligheder, dette måtte medføre. Det betyder bl.a., at myndighederne i den medlemsstat, hvor forbrydelsen har fundet sted, skal have mulighed for at optage forklaring fra offeret umiddelbart efter anmeldelsen og mulighed for at anvende video- og telefonkonferencer ved afhøring af offeret. Herudover skal medlemsstaterne sikre, at ofre for en forbrydelse, der er begået i en anden medlemsstat, under visse omstændigheder kan anmelde forbrydelsen i den medlemsstat, hvor offeret har bopæl.

2.5. Beskyttelse af ofre

Ifølge forslaget til direktiv skal medlemsstaterne sikre, at der træffes foranstaltninger til at beskytte ofrene og deres familiemedlemmer mod bl.a. gengældelse.

Det fremgår således af direktivforslaget, at medlemsstaterne gradvis skaber de nødvendige betingelser for at undgå kontakt mellem ofre og tiltalte eller mistænkte personer på steder, hvor ofrene har personlig kontakt med offentlige myndigheder, herunder hvor straffesagen finder sted.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at ofrene udspørgeres uden unødigt ophold efter en anmeldelse, at antallet af udspørgninger af offeret begrænses, og at offeret – efter omstændighederne – ledsages af en advokat eller en anden støtteperson. Desuden skal det sikres, at retlige myndigheder under retssagen kan træffe egnede foranstaltninger til beskyttelse af ofres og deres familiemedlemmers privatliv og fotografiske billeder, ligesom der lægges op til, at medlemsstaterne tilskynder medierne til at træffe selvregulerende foranstaltninger til at beskytte ofrenes privatliv, personlige integritet og personoplysninger.

2.6. Sårbare ofre

I direktivforslaget udpeges en række kategorier af ofre, der anses for at være sårbare på grund af deres personlige egenskaber (børn og handicappede personer) eller på grund af den forbrydelse, de er ofre for (ofre for seksuel vold eller menneskehandel). Medlemsstaterne skal i den forbindelse sikre, at der foretages en individuel vurdering af alle ofre med henblik på at afgøre, om de er særligt sårbare.

Sårbare ofre skal tilbydes en række særlige foranstaltninger såvel under efterforskningen som under retssagen. De skal således bl.a. have tilbud om, at udspørgning under efterforskningen foretages i særligt indrettede lokaler og af særligt uddannede personer. Endvidere skal de under retssagen have tilbud om foranstaltninger, der hindrer visuel kontakt mellem offeret og den anklagede, herunder foranstaltninger som sikrer, at offeret kan høres i retslokalet uden at være til stede. De skal desuden tilbydes foranstaltninger som sikrer, at retsmødet kan finde sted uden tilhørere.

Hvis det sårbare offer er et barn, skal det herudover sikres, at afhøringer af den pågældende, der er foretaget under efterforskningen, kan videooptages og bruges som bevis under retssagen, ligesom det skal sikres, at der udpeges en særlig repræsentant for offeret, hvis forældremyndighedsindehave-

ren er afskåret fra at repræsentere barnet. Efter direktivforslaget er et barn en person under 18 år.

2.7. Uddannelse og koordinering

Herudover indeholder direktivforslaget bestemmelser om, at medlemsstaterne skal sikre, at personale hos politi, anklagemyndighed og retterne, der har kontakt med ofre, får uddannelse i, hvordan ofre bør behandles. Tilsvarende skal medlemsstaterne træffe foranstaltninger til at sikre, at de, der tilbyder en hjælpetjeneste for ofre eller genoprettende retfærdighed, får den nødvendige uddannelse.

Medlemsstaterne skal endvidere sikre, at de myndigheder, der arbejder med eller yder hjælp til ofre, samarbejder med henblik på at sikre en koordineret indsats over for ofre og med henblik på i videst muligt omfang at reducere de negative konsekvenser af forbrydelsen, herunder den byrde for offeret, der følger af kontakten med de strafferetlige myndigheder.

3. Gældende dansk ret

3.1. Juridisk bistand til ofre i straffesager

Reglerne om advokatbistand til den forurettede findes i retsplejelovens kapitel 66 a (§§ 741 a-741 e).

Det fremgår af § 741 a, at retten i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119, § 123, (forbrydelser mod den offentlige myndighed mv.), § 210 (forbrydelser i familierelationer) §§ 216-223, §§ 224 eller 225, jf. §§ 216-223 (forbrydelser mod kønssædeligheden), § 232 (blufærdighedskrænkelser), §237 (manddrab), §§ 244-246 (vold), §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, (forbrydelser mod liv og lemmer), §§ 260 og 262 a (forbrydelser mod den personlige frihed) eller § 288 (røveri), beskikker en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring om det. Beskikkelse af advokat kan dog i visse tilfælde afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Udover tilfælde, hvor den forurettede har været udsat for en af de overtrædelser, der er nævnt i § 741 a, kan retten, når særlige omstændigheder taler for det, efter anmodning beskikke en advokat for den forurettede, jf. § 741 a, stk. 4. Sådanne særlige omstændigheder kan f.eks. foreligge i visse sager om grovere chikane, hvor forurettede er blevet truet og har været udsat for hærværk eller lignende, eller i visse sager om afpresning. Desuden kan

der helt undtagelsesvis være tilfælde, hvor forurettedes personlige forhold – uanset sagens karakter i øvrigt – kan begrunde, at der beskikkes en bistandsadvokat.

Hvis den forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, kan retten endvidere efter anmodning beskikke en advokat for den forurettedes nære pårørende, når særlige hensyn taler for det, jf. § 741 a, stk. 5. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at det er en forudsætning, at der foreligger helt særlige forhold, f.eks. at de pårørende skal vidne under belastende omstændigheder eller i øvrigt har et særligt behov for bistand.

Efter retsplejelovens § 741 b vejleder politiet den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden som følge af forbrydelsen, dennes nære pårørende om adgangen til at begære en advokat beskikket. Vejledningen skal gives, inden den forurettede afhøres første gang, og skal gentages i forbindelse med og inden anden afhøring.

Efter retsplejelovens § 995 a kan retten give den forurettede fri proces, når det skønnes nødvendigt med advokatbistand ved opgørelsen af erstatningskravet, og den forurettede opfylder de økonomiske betingelser herfor. Retten kan endvidere, når omstændighederne taler for det, i sager, hvor en person er afgået ved døden som følge af en forbrydelse, beskikke en advokat for de pårørende til at bistå med opgørelsen af erstatningskrav.

Der er i retsplejelovent fastsat nærmere regler om salær og godtgørelse for udlæg til den beskikkede advokat.

3.2. Offerrådgivning

Som et supplement til den rådgivende og støttende funktion, som politiet varetager i forhold til ofre, er der etableret offerrådgivninger i alle landets politikredse. Offerrådgivningerne fungerer i samspil med politiet, og politiet informerer således om rådgivningens eksistens og hjælper med at skabe kontakt mellem offer og offerrådgivning.

Offerrådgivningen har til formål at give personlig støtte til ofre for forbrydelser, ligesom de vejleder ofrene om muligheden for at søge om erstatning, få psykologhjælp, advokatbistand, retshjælp mv. Rådgivningen kan endvidere udpege en støtteperson, der eksempelvis kan gå med offeret i retten, hvis der er behov herfor.

3.3. Underretning om sagens forløb og afslutning og om gerningsmandens løsladelse

Efter retsplejelovens § 741 e vejleder politiet og anklagemyndigheden i fornødent omfang den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, dennes nære pårørende om vedkommendes retsstilling og om sagens forventede forløb. Politiet skal endvidere informere den forurettede om sagens gang.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at den forurettede i fornødent omfang skal vejledes om f.eks. adgangen til at få påkendt erstatningskrav under straffesagen, vedkommendes rettigheder efter offererstatningsloven, mulighederne for at søge støtte i en offerrådgivning samt forurettedes rettigheder og pligter som vidne under sagen. Herudover skal der bl.a. vejledes om væsentlige forhold med hensyn til sagens videre behandling og om væsentlige sagsskridt som f.eks. anholdelse, varetægtsfængsling og lignende.

Det fremgår af retsplejelovens § 741 c, stk. 1, at bistandsadvokaten underrettes om tidspunktet for afhøringer og retsmøder. Den forurettede bliver ikke selv underrettet om retsmøder, medmindre den pågældende skal møde som vidne eller har nedlagt påstand om et erstatningskrav.

Det følger af retsplejelovens § 219 a, stk. 7, 2. pkt., at retten meddeler den forurettede en udskrift af dommen, hvis den pågældende har anmodet om det. Ifølge forarbejderne til bestemmelsen forudsættes det, at anklagemyndigheden ved underretning om tiltalen mv. oplyser forurettede om adgangen til at få underretning om dommen, og at forurettede på en nem måde, f.eks. telefonisk, ved anvendelse af en blanket eller via internettet, kan bestille domsudskriften enten gennem politiet eller anklagemyndigheden eller direkte ved retten.

Ved lov nr. 412 af 9. maj 2011 om ændring af retsplejeloven mv. er der indsat en ny bestemmelse i retsplejelovens § 741 g, hvoraf det fremgår, at forurettede efter anmodning kan få underretning om gerningsmandens løsladelse mv. i sager om grovere overtrædelser af straffeloven, hvor vold, trusler eller anden personfarlig kriminalitet indgår, og ved sædelighedsforbrydelser.

En anmodning om underretning kan afslås, hvis væsentlige hensyn til gerningsmanden taler for det. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis der er risiko for hævn fra forurettedes side eller for chikane fra tredjemand.

3.4. Påklage af afgørelser om ikke at rejse tiltale mv.

Det følger af retsplejelovens § 749, stk. 3, at den forurettede eller, hvis den forurettede er afgået ved døden, den forurettedes nære pårørende skal underrettes, hvis politiet beslutter at afvise en indgivet anmeldelse eller indstille en påbegyndt efterforskning. Der er i retsplejeloven fastsat nærmere regler om den forurettedes eller dennes nære pårørendes mulighed for at påklage en sådan afgørelse til den overordnede anklagemyndighed.

Efter retsplejelovens § 724, stk. 1, skal den forurettede eller, hvis forurettede er afgået ved døden, forurettedes nære pårørende underrettes ved afgørelser om påtaleopgivelse eller tiltalefrafald. Den forurettede eller dennes nære pårørende har mulighed for at påklage en afgørelse om påtaleopgivelse til den overordnede anklagemyndighed efter de nærmere regler herom i retsplejeloven, men de pågældende har ikke mulighed for at klage over en afgørelse om tiltalefrafald.

Ved nære pårørende forstås som udgangspunkt ægtefæller, samlever, børn og forældre, men efter omstændighederne vil også andre, f.eks. søskende, kunne anses for at være nære pårørende.

3.5. Tolkebistand

Retsplejelovens § 149 indeholder nærmere regler om tolkning og oversættelse i retssager. Det fremgår af retsplejelovens § 149, stk. 1, at retssproget er dansk, og at afhøring af personer, der ikke forstår dansk, så vidt muligt skal ske ved hjælp af en translatør. Hvis retten finder, at retten har fornødent kendskab til det fremmede sprog, kan tilkaldelse af tolk dog i visse tilfælde undlades.

For så vidt angår betaling for tolkning fremgår det af retsplejelovens § 149, stk. 4, at statskassen afholder udgifter til tolkning i sager, hvori en statsborger i et andet nordisk land er part. Det samme gælder udgifter til oversættelse af dokumenter mellem dansk og de øvrige nordiske sprog. Retten kan i øvrigt bestemme, at udgifterne skal godtgøres af parterne i overensstemmelse med retsplejelovens almindelige regler om sagsomkostninger.

Ved cirkulære nr. 104 af 7. juli 1989 har Justitsministeriet imidlertid fastsat, at udgifter til tolkning i straffesager afholdes af statskassen.

3.6. Forurettedes deltagelse i straffesager

Den forurettede kan som udgangspunkt, medmindre denne selv skal møde som vidne, overvære retsmødet. Hvis den forurettede skal vidne i sagen, følger det af retsplejelovens § 182, at vidnet ikke må overvære forklaringer af andre vidner, syns- og skønsmænd eller parter, medmindre andet bestemmes af retten.

Den forurettede har ikke mulighed for at stille spørgsmål til tiltalte og vidner, og den forurettedes bistandsadvokat har heller ikke mulighed for at stille spørgsmål til andre end den forurettede.

Den forurettede har ikke mulighed for selv at føre bevis i retten for så vidt angår skyldsspørgsmålet. Hvis den forurettede har bevismateriale, som denne ønsker fremlagt, må den forurettede rette henvendelse til anklagemyndigheden og anmode om, at bevismaterialet medtages i bevisførelsen. Det er dog altid anklagemyndigheden, der vurderer, hvorvidt den forurettedes bevismateriale skal anvendes.

For så vidt angår erstatningsspørgsmålet har den forurettede derimod altid ret til selv at føre bevis i retten, herunder ret til at fremlægge dokumenter af betydning for erstatningsfastsættelsen.

For så vidt angår muligheden for at optage forklaring fra offeret umiddelbart efter anmeldelsen af forbrydelsen følger det af retsplejelovens § 747, at der bl.a. kan afholdes retsmøde, når det er påkrævet for at sikre beviser, som ellers må frygtes at ville gå tabt, eller som ikke uden væsentlig ulempe eller forsinkelse vil kunne føres umiddelbart for den dømmende ret.

Efter bestemmelsen kan et offer således afgive indenretlig forklaring forud for domsforhandlingen, hvis det er umuligt eller meget vanskeligt for den pågældende at komme til stede ved domsforhandlingen. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis den pågældende bor i et andet land.

3.7. Beskyttelse af ofre under straffesagen

Det følger af retsplejelovens § 193, at politiet eller anklagemyndigheden underretter retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i en straffesag, og at retten i fornødent omfang bistår

vidnet.

Bestemmelsen indebærer, at anklagemyndigheden og retten i samarbejde skal søge at begrænse de ulemper, der kan være forbundet med afgivelse af forklaring for retten for den pågældende. Der kan f.eks. være tale om, at sikre, at vidnet ikke unødvendigt konfronteres med tiltalte eller visse vidner, eller koordinering af nødvendig politibeskyttelse. Der kan bl.a. være behov for særlige hensyn i sager om seksualforbrydelser, vold, røveri, afpresning og lignende alvorlige og belastende sager, hvor et vidne, herunder navnlig forurettede, efter en konkret vurdering må anses for særligt udsat som følge af sin alder, fysiske eller psykiske helbredsforhold, følgerne af den strafbare handling eller risiko for pression eller lignende.

I medfør af retsplejelovens § 856 kan retten, når særegne grunde taler for, at uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås, beslutte, at tiltalte skal forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres.

Når tiltalte som følge af en sådan beslutning ikke har overværet afhøringen af et vidne, skal den pågældende, når denne på ny kommer til stede i retssalen, have oplysninger om, hvem der har afgivet forklaring i vedkommendes fravær, og om indholdet af forklaringen, for så vidt den angår tiltalte. Retten kan på begæring bestemme, at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnets sikkerhed taler derfor, og det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar. Endvidere kan retten i helt særlige situationer beslutte, at et vidnets navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte.

Herudover følger det af retsplejelovens § 872, at politiets afhøring af et barn, som er optaget på video, kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen. Det er udgangspunktet, at videoafhøring kan benyttes som bevis under domsforhandlingen, hvis der er tale om afhøring af et barn på 12 år eller derunder. Der kan dog foreligge særlige omstændigheder, herunder barnets udvikling og psykiske tilstand, der bevirker, at videoafhøring af ældre børn kan anvendes som bevis.

3.8. Erstatning og sagsomkostninger

Ifølge § 1 i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser (offererstatningsloven) yder staten erstatning og godtgørelse for personskade, der forvoldes ved overtrædelse af straffeloven, hvis overtrædelsen er begået i den danske stat. Det er i den forbindelse uden betydning, om skadevolde-

ren eller skadelidte er dansk statsborger eller udlænding, og det er ligeledes uden betydning, om de har bopæl i Danmark eller udlandet. Efter lovens § 7 yder staten dog ikke erstatning i det omfang skaden godtgøres af skadevolderen eller dækkes af forsikringsydelser mv.

Erstatning efter offererstatningsloven er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning, jf. offererstatningslovens § 10.

Efter retsplejelovens § 991 kan der i straffesager, som behandles uden medvirken af domsmænd, tilkendes den forurettede erstatning hos tiltalte for den skade, der er voldt ved forbrydelsen, hvis den forurettede har fremsat begæring herom. I andre offentlige straffesager påhviler det anklagemyndigheden efter begæring fra forurettede at forfølge erstatningskravet, hvis dette kan ske uden væsentlig ulempe.

En forurettet, der afgiver vidneforklaring under en straffesag, vil modtage vidnegodtgørelse og eventuel godtgørelse til befordring og hotelophold efter reglerne i bekendtgørelse nr. 712 af 17. november 1987 om ydelser til lægdommere og vidner mv. med senere ændringer eller efter reglerne i bekendtgørelse nr. 724 af 15. september 1997 om ydelser til nordiske vidner mv.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

4.1. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Som anført ovenfor under pkt. 1 er forslaget til direktiv fremsat med hjemmel i TEUF, tredje del, afsnit V, og er derfor omfattet af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af direktivet, som ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Hvis direktivet fandt anvendelse i Danmark, er det vurderingen, at en gennemførelse af det foreliggende direktivforslag ville have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Det gælder bl.a. i forhold til ofres ret til at få prøvet afgørelser om ikke at rejse tiltale.

4.2. Statsfinansielle konsekvenser

Direktivforslaget har ikke statsfinansielle konsekvenser, da det som nævnt er omfattet af det retlige forbehold. Hvis direktivforslaget fandt anvendelse i Danmark, er det vurderingen, at forslaget ville have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring

Forslaget til direktiv er sendt i høring hos Østre Landsret, Vestre Landsret, samtlige byretter, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Foreningen af Offentlige Anklagere, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Politiforbundet, Advokatrådet, Danske Advokater, Landsforeningen af beskikkede advokater, Amnesty International, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Landsorganisationen af kvindekrisecentre, Mødrehjælpen, Dansk Røde Kors, Joan-søstrene, Landsforeningen Hjælp Voldsofre, Offerrådgivningen.

Høringsfristen er fastsat til den 16. september 2011.

6. Nærhedsprincippet

Kommissionen har om nærhedsprincippet anført, at målet for forslaget er at fremme tilliden mellem medlemsstaterne, og at dette mål ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne hver for sig, hvorfor det er vigtigt at blive enige om fælles minimumsstandarder. Forslaget vil tilnærme medlemsstaternes materielle regler om rettigheder for, hjælp til og beskyttelse af ofre for kriminalitet med henblik på at skabe gensidig tillid. Kommissionen har endvidere anført, at et betydeligt antal unionsborgere bor, arbejder og rejser rundt om i EU og bliver ofre for kriminalitet, mens de er i udlandet. Personer, der er i denne situation, kan have særligt svært ved at få adgang til deres rettigheder, og straffesager kan medføre en yderligere byrde for dem. Borgerne bør kunne regne med at få adgang til et minimum af rettigheder overalt i EU.

Det er på den baggrund også regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

7. Andre landes kendte holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

8. Foreløbig generel dansk holdning

Fra dansk side er man positiv over for forslaget.

9. Orientering af andre af Folketingets udvalg

Grundnotatet sendes – ud over til Folketingets Europaudvalg – til Folketingets Retsudvalg.